

A Debreczeni Főiskolai Lapok (1896—1914) repertórium

Új bibliográfust avatunk: *Berényiné Varga Ibolyának* ez az első munkája. A *Tiszántúli időszaki kiadványok repertóriumai* című sorozat 9. füzeteként napvilágot látott összeállítása módszertani szempontból nem hozott újat, de vállalt feladatát lelkiismeretesen, jó színvonalon oldotta meg. Az egykori, általában kéthetente megjelenő diáklap valamennyi közleményét feltárta; pontos könyvészeti leírást ad; címléírásai gondosak (névkiegészítések, annotációk); egységes névmutatót készített (amelyben a szerzői és az úgynevezett tárgyi személynévek mellett az ismertetett folyóiratok, valamint az előforduló társaságok, egyletek stb. címét is feltüntette).

Anyagát tematikai, műfaji bontásban közli, s e megoldás szükségességét a bevezetőben indokolja. Érvelése meggyőző, és még inkább az a kivitelezés. A szerkezet áttekinthető, tükrözi a lap tartalmi sokszínűségét is. Néhány besorolási bizonytalanságot azonban szövé vá kell tennünk: nem célszerű a könyvismertetések és az irodalmi híreket egy alfejezetbe tenni, az utóbbiak jobban kapcsolódnának az előfizetési felhívásokhoz. E két (I. 9. és 10.) alfejezet címléírásai egyébként keverednek, s szorosan összetartozó közlemények kerültek távol egymástól (például az 1577. és 1738. tétel Eötvös József műveinek megjelenéséről). A nekrológok is két helyen találhatók (I. 7. és IV. 2.). Apróság, de megemlítenéd, hogy a *Versek* és az *Elbeszélések* című alfejezetekben felesleges a címléírásokban is jelezni a műfajt; elhagyása már a helyell való takarékoskodás miatt is ajánlatos lett volna.

A repertórium igazi értékét a tartalma adja. Mindenekelőtt az a tény, hogy egy diáklapot tár fel, vagyis a sajtótörténet és a sajtókönyvészet által egyaránt mostohán kezelt — olykor kifejezetten lekezelt — laptípusra irányítja rá a figyelmet. Ezek az egyetemi, főiskolai (ritkábban gimnáziumi) újságok

nemcsak oktatás- és neveléstörténeti szempontból érdekesek, hanem rengeteg irodalom-, művészet- és eszmetörténeti adatot is tartalmaznak, azaz a művelődéstörténeti kutatás fontos, bár még nem kellően értékelte forrásai. Tanulmányozásuk a diákmozgalmak s rajtuk keresztül az egykori politikai események jobb megismeréséhez is közelebb vihet. Némelyikük jelentősége messze túlnőtt a megjelenési hely (egy-egy város) és a műfaj határain, mert néhány kiemelkedő személyiség (író, tudós, politikus stb.) hasábjaiakon kezdte pályáját, s itt publikált először.

A *Debreczeni Főiskolai Lapok* is ezek közé tartozik. Elsősorban azért, hogy 1897—1898-ban munkatársa volt a fiatal *Ady Endre*, a debreceni református főiskola joghallgatója. Természetesen nem ő volt az egyetlen, aki a nagy hírű, több évszázados múltra visszatekintő felsőoktatási intézmény korabeli hallgatói közül irodalmi pályára lépett, vagy más területen szerzett nevet magának. A papköltők — *Szabolcska Mihály*, *Gyökössi Endre*, *Baja Mihály* — mellett említést érdemel *Farkas Imre*, *Karácsony Sándor*, *Kuthy Sándor*, *Nagy Zoltán* és az újabban ismét felfedezett *Oláh Gábor* neve. Az eszmetörténeti vonatkozások bonyolultságát, ellentmondásosságát bizonyítja, hogy innen indult a később nyilassá vált *Milótyai István* is. További kutatást igényel, hogy miként jutottak el a laphoz 1909—1911-ben *Dutka Ákos*, *Gellért Oszkár*, *Móricz Zsigmond*, *Tóth Árpád*, majd *Emőd Tamás* és a 18—19 éves *Komlós Aladár* — tehát a nyugatosok — versei, novellái. E korántsem teljes felsorolás is igazolja, hogy a *Debreczeni Főiskolai Lapok* repertórium hasznos segédlete lehet az irodalom- és ideológiatörténeti kutatásoknak; eddig ismeretlen összefüggésekre mutat rá, illetve azok mélyrehatóbb vizsgálatára ösztönöz. (Debrecen, 1981, [a] KLTE Könyvtára, 138 l.)

Bényei Miklós

A KÖNYVTÁROS egyes számai — tizenkét hónapra visszamenőleg — kaphatók a Lapkiadó Vállalat Közönségszolgálatánál (1076 Budapest, Thököly út 21. Tel.: 424-543); a régebbi számok pedig szerkesztőségünkől kérhetőek